

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична онлайн-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА, ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ»
13-14 квітня 2023 року**

Біла Церква
2023

ЗМІСТ

Секція 1 Теоретичні, історичні, філософські, соціологічні аспекти права

Бровко Н.І. Проблемні питання становлення і розвитку громадянського суспільства в Україні під час збройної агресії РФ.....	6
Мельник Л.М., Грек І.М. Трансформація цінностей українців під час російсько-української війни	8
Росавіцький О.О. Злочин та злочинність як філософська категорія соціально-правового явища.....	10
Лісний І.А. Історико-правовий аспект становлення фондових ринків.....	12
Терещук М.М. Фінансова відповідальність в європейських країнах.....	15
Самойлович А.А. Окремі аспекти безпеки навчального процесу в умовах воєнного стану.....	17

Секція 2 Сучасні проблеми правового регулювання в галузі конституційного, адміністративного, інформаційного, фінансового, кримінального, кримінально-процесуального, кримінально-виконавчого та міжнародного права в умовах війни

Ковальчук І.В. Проблемні юрисдикційні аспекти в галузі кіберправа.....	19
Тимошук О.Г. Окремі аспекти державного регулювання організації нотаріальної діяльності в Україні в умовах воєнного стану.....	23
Сімакова С.І. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	26
Димитрієва Т.В. Особливості внесення змін до статті 69 Кримінального кодексу України під час воєнного стану.....	29
Ясінська М.Г., Кучак О.Є. Фіксування воєнних злочинів проти довкілля України.....	31
Отрадна М.О., Кучак О.Є. Презумпція невинуватості як головний принцип кримінального процесу.....	35
Богданович О.В., Кучак О.Є. Особливості кримінального процесу в умовах воєнного стану.....	37
Дуфенюк О.М. Баланс між юридичною освітою та вимогами практики кримінального провадження.....	40
Гутник А.В. Колабораційна діяльність у закладах освіти: спосіб вчинення злочину.....	43
Павленко Т.А. Обмеження права на свободу пересування в умовах правового режиму воєнного стану: деякі аспекти.....	46
Голіна В.В. Безпека дорожнього руху в Україні: залишається невирішеність проблеми запобігання їй.....	49
Поляруш-Сафроненко С.О. Принцип конституційності та законності добровільного об'єднання територіальних громад.....	52
Коршак В.С., Сушицька Ю.О. Доступ до публічної інформації в умовах війни	56
Ярошевська Т.В. Актуальні питання розвитку в умовах війни сфери трансферу інноваційних технологій.....	60
Макарчук В.В. Удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони.....	64
Нікітенко О.І. Деякі питання адміністративно-правової легітиматії поліцейської діяльності.....	66

потуранням «дорожнім піратам»» першочерговим стало різке підвищення грошових покарань за дорожні правопорушення (від 15 до 210 тис. грн.), який може виписати поліцейський безпосередньо на місці вчинення правопорушення, посилюється відповідальність щодо п'яних водіїв, велосипедистів, осіб, керуючих легкими транспортними засобами тощо [5]. І так успішно діють у всьому світі, тому що іншого шляху зберегти життя й здоров'я тисячам людей від ДТП на сьогодні (підкреслюємо) в Україні не існує. Деякі країни, які почали безкомпромісну і чесну боротьбу за безкровні дороги більш, як 50 років поспіль досягли значних успіхів (Швеція, Швейцарія, Данія та ін.). Треба ще раз підтвердити, що культурологічний запобіжний напрям мислиться як, відповідаючий певним науковим вимогам, комплекс заходів і засобів, про що ми неодноразово висвітлювали у низці публікацій [6, с. 113-121; 7, с. 9-17]. Отже, з огляду на досвід зарубіжних країн, вітчизняну практику є всі підстави вирішити проблему підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні.

Список використаних джерел:

1. Звіт «Статистика ДТП в Україні». URL: <https://patrolpolice.gov.ua/statystyka/>
2. Головкін Б.М. Оцінка дорожньо-транспортної аварійності та тяжкості її наслідків в Україні. Проблеми законності. 2022. Вип. 156. С. 52-75.
3. Калініна А.В. Запобігання дорожньо-транспортним пригодам в умовах воєнного стану. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць/ редкол.: В.С. Батиргарєєва (голов. ред.) та ін. Х.; Право, 2022. Вип. 44.. С. 107-112.
4. Колодяжний М.Г. Стратегія Vision Zero: уроки для України: монографія / М.Г. Колодяжний. Х: Право, 2022. 300 с.
5. Козловський І. Боротьба з «дорожніми піратами» загострюється. Голос України, 30 липня 2021 р.
6. Голіна В.В., Шрамко С.С. Концептуальні основи культурологічного напрямку підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць/ редкол.: В.С. Батиргарєєва (голов. ред.) та ін. Х.; Право. Вип. 42. С. 113-121.
7. Голіна В.В. Актуальні питання забезпечення безпеки дорожнього руху: правові та кримінологічні аспекти. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць / редкол.: В.С. Батиргарєєва (голов. ред.) та ін. Х.; Право, 2022. Вип. 44. С. 9-17.
8. Безпека дорожнього руху в Україні: перемоги та нові виклики в умовах війни. URL: <https://cedem.org.ua/news/bezpeka-dorozhnogo-ruhu-v-ukrayini/> (дата звернення 19.03.2022).

УДК 342.3

ПРИНЦИП КОНСТИТУЦІЙНОСТІ ТА ЗАКОННОСТІ ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Поляруш-Сафроненко С.О.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного права та
теоретико-правових дисциплін*

Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням принципів конституційності та законності. Проблема сучасних принципів конституційності та законності в праві має теоретичне і практичне значення. Теоретичне значення полягає в поділі принципів за різними критеріями, наприклад, на писані і неписані, на загальні і спеціальні. Практичне їх значення в праві підкреслюється в реалізації писаних і неписаних ідей, що відображені в тексті конституції та законів, у змісті її норм і інститутів. Сучасні проблеми принципів конституційності та законності добровільного об'єднання територіальних громад висвітлюються в наукових працях окремих авторів, а саме: Т. Аллан, М. Василевська, М. Козюбра, З. Кравцова, С. Погребняк, М. Савенко, М. Савчин, В. Шаповал та ін. Проблему принципів конституційності та законності добровільних об'єднань територіальних громад в сучасній конституційній науці ніхто не досліджував, що є метою настоящей статті. Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі завдання: а) проаналізувати праці окремих авторів по проблемі; б) сформулювати ознаки і визначення принципів конституційності та законності добровільного об'єднання територіальних громад; в) запропонувати висновки і рекомендації по темі дослідження.

Окремі автори по проблемі досліджували поняття, види, їх природу, джерела походження принципів конституційного права, співвідношення принципів конституційного права та юридичної науки тощо. Так, Т. Аллан вважає, що поєднання принципів справедливості і законності дає змогу характеризувати верховенство права як «верховенство розуму». Політичні і управлінські рішення публічної влади повинні відповідати загальним принципам законності і справедливості, що представляється як загальне уявлення про спільне благо. Публічна влада повинна відкрито демонструвати реалізацію принципів конституційності і законності і направлена на досягнення реалізації спільного блага. Справедливе ставлення і повага до індивідуальної автономії є базовими передумовами ліберального конституційного ладу, самою серцевиною принципу верховенства права [1, с. 11-12].

Отже, на думку Т. Аллан принципи конституційності і законності є продовженням принципів верховенства права та розуму і їх слід розглядати як передумовами ліберального конституційного ладу.

М. Василевська в магістерській роботі досліджує конституційні принципи та їх тлумачення Конституційним Судом України. Конституційні принципи вона визначає як форму матеріалізації конституційних цінностей, які стосуються організації та діяльності державної влади, формування правопорядку, визначення характеру відносин між громадянами та між державою і громадянами. М. Василевська поділяє

конституційні принципи на загальні і спеціальні. Серед спеціальних конституційних принципів виділяє і принципи місцевого самоврядування [2, с. 18-19].

Отже, на думку М. Василевської принцип конституційності притаманний організації діяльності місцевого самоврядування, а значить і об'єднаним територіальним громадам.

М. Козюбра вважає, що проблема осмислення принципів конституційного права така ж складна, як і принципів права загалом. За традицією їх за аналогією з принципами права визначають як вихідні, засадничі ідеї конституційного права, що закріплено в конституції, законах й інших конституційних актах або безпосередньо (текстуальне закріплення), або ж вони випливають з їхнього змісту (змістовне закріплення) і виводяться з нього в логіко-індуктивний спосіб. З огляду на це, конституційні принципи поділяють на писані й неписані та на загальні і спеціальні [3].

Отже, М. Козюбра принципи права відносить до засадничих ідей конституції та законів. Саме таке їх тлумачення підкреслює використання принципів конституційності і законності, як таких, що співвідносяться між собою.

З. Кравцова підкреслює, що суспільство поставило на порядок денний необхідність модернізації організації влади, удосконалення територіальної основи влади її децентралізацію, утвердження основоположних прав і свобод людини та їх реальне забезпечення. Саме цим і обумовлена значна низка реформ (конституційна, муніципальна, адміністративно-територіальна, парламентська, податкова та інші), які нині проводяться, чи про потребу реалізації яких проголошено українською владою. Вона визначає принципи здійснення влади в Україні як основоположні, вихідні, фундаментальні, базові ідеї, закріплені в Конституції та законах, інших нормативно-правових актах України, що характеризуються універсальністю, високою вагомістю, найвищим рівнем обов'язковості [4, с. 15, 21].

Отже, З. Кравцова розуміє принципи конституційності і законності як базові ідеї, що закріплені в Конституції і законах.

М. Савенко вважає, що принципами Конституції України є матеріалізовані в її нормах визначальні положення, основні засади, вихідні ідеї, основоположні загально-обов'язкові правила, найважливіші соціальні цінності, що мають загальну значущість і найвищу імперативність. Їх не можна ототожнювати з принципами галузі конституційного права України. Вони є частиною принципів галузі конституційного права і співвідносяться з ним як одиничне (частина) і ціле. На його думку, принципи Конституції України можна класифікувати за сферою впливу на суспільні відносини: загальносоціальні та спеціальні (спеціальноюридичні); за призначенням у механізмі правового регулювання – матеріальні та процесуальні; за сферою поширення – універсальні, загальні, міжгалузеві, галузеві; за функціями і предметом правового регулювання – принципи інститутів Конституції України тощо [5, с. 16].

М. Савчин характеризує інтерпретацію конституційних принципів, наголошує на потребі звертатися до концепції конституціоналізму як сукупності ефективних і дієвих ідей, правил та інститутів, які спрямовані на забезпечення обмеженого правління влади правами й свободами людини. Він визнає принцип як правило, якого слід дотримуватися не тому, що воно наблизить або гарантуватиме виникнення бажаної економічної, політичної чи соціальної ситуації, а тому, що воно є вимогою справедливості, чесності чи якогось іншого морального виміру. Саме принцип (а не норма) визначається як пріоритетний критерій прийняття «правильного рішення» у «складних справах» [6, с. 30, 34].

Отже, М. Савчин під принципом розуміє правило, що має вищу юридичну силу порівняно з нормою права.

В. Шаповал конституційні принципи розглядає як фундаментальні засади, в яких втілюється сутність і політико-правове призначення галузі та її основного джерела Конституції України. Це своєрідний каркас, який складає основу конституційного права, об'єднує його в єдине ціле, визначає його характер і динамічну спрямованість. Конституційні принципи він поділяє на загальні і спеціальні. Серед спеціальних принципів В. Шаповал виділяє принципи територіального устрою і місцевого самоврядування [7, с. 85].

Отже, В. Шаповал вважає, що принципи конституційності і законності притаманні і об'єднаним територіальним громадам як основи системи місцевого самоврядування.

Закон України від 5 лютого 2015 року «Про добровільне об'єднання територіальних громад» закріплює, серед інших принципів, і принцип конституційності і законності. Враховуючи вище викладене, на нашу думку, слід в п. 1 ст. 2 Закону внести зміни, додавши термін «верховенства права», конституційності і законності і далі по тексту [8].

Проаналізувавши праці авторів щодо принципів організації публічної влади слід запропонувати ознаки і визначення принципів конституційності і законності об'єднаних територіальних громад в Україні. Такими ознаками можуть бути: а) ідеї, основоположні засади, соціальні цінності; б) закріплення в міжнародному і національному праві; в) виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад.

Принципи конституційності і законності об'єднаних територіальних громад в Україні – це ідеї, основоположні засади, соціальні цінності, що закріплені в міжнародному і національному праві та здійснюються у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст та добровільного приєднання до них спроможних територіальних громад.

Запропоновані по тексту рекомендації сприятимуть удосконаленню реалізації принципів конституційності і законності при об'єднанні територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права / Т. Р. С. Аллан ; пер. з англ. Р. Семківа. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. 385 с.
2. Василевська М.Ю. Конституційні принципи та їх інтерпретація в Конституційному Суді України. Магістерська робота. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2020. 84 с.
3. Козюбра М. І. Принципи верховенства права і правової держави: єдність основних вимог. Наукові записки Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія».2007. Т. 64: Юридичні науки.С.3-9.
4. Кравцова З.С. Конституційно-правові засади організації і здійснення державної влади в Україні : монограф. Київ, 2019. 428 с.
5. Савенко М. Д. Принципи конституції. *Наукові записки. Юридичні науки.* 2006. Том 53. С. 13-16.
6. Савчин М. Конституційні принципи та їх інтерпретація. *Право України.* 2017. № 7. С. 30-38.
7. Шаповал В. М. Конституційні принципи (принципи конституції) як категорія науки конституційного права буржуазних країн. *Вісник Київського університету.* 1990. № 31. С. 85.
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. *Відомості Верховної Ради.* 2015. № 13. Ст. 91. Поточна редакція від 14.05.2020 р.

УДК 342.9

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Коршак В.С.,

*студентка IV курсу факультету національної безпеки,
права та міжнародних відносин*

Науковий керівник – Сушицька Ю.О.,

*старший викладач кафедри права та правоохоронної
діяльності факультету національної безпеки,
права та міжнародних відносин*

Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир, Україна

Право на доступ до публічної інформації є конституційним правом людини, передбаченим і гарантованим ст.34 Конституції, яка, у свою чергу, ґрунтується на положеннях ст.10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод людини, ст.19 Загальної декларації прав людини, ст.ст.18 та 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права тощо [1-4].

Згідно з ч.1 ст.1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – закон №2939-VI) публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в